

Heuristic stimulus

Voelt het raar? Dan is het niet waar!

Iedereen trapt weleens in nepnieuws.

Dat is vervelend want je baseert dan je denkbeelden op verkeerde informatie. Gelukkig zijn mensen met de volgende vuistregel zelf prima in staat om nepnieuws te herkennen: **Voelt het raar? Dan is het niet waar!**

We hebben meestal wel een gevoel voor wat klopt en wat raar is.

Als Geert Wilders harde kritiek levert op de islam voelt dat niet raar. Maar als de Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb zou doen voelt dat wel raar. Dat komt doordat we eigenlijk al heel veel weten en een goed beeld hebben van wat we kunnen verwachten.

Vertrouw op jezelf en pas de vuistregel toe wanneer je iets raars leest of hoort.

Dat een klimaatwetenschapper klimaatverandering ontkent bijvoorbeeld. Dat voelt raar. Maar dat een klimaatwetenschapper zich zorgen maakt over klimaatverandering verwachtte je al, en dat voelt dus niet raar. Zo voel je zelf vaak prima aan wat waar is en wat niet.

Translation heuristic intervention

Does it feel odd? That means it's not true!

Everyone sometimes falls for fake news. This is unfortunate, because it means you base your perceptions on wrong information. Fortunately, people who use the following rule-of-thumb are capable of recognizing fake news: **Does it feel odd? That means it's not true!**

We ourselves often have a sense of what is accurate and what is odd. It does not feel odd when Geert Wilders strongly criticizes Islam. But it would feel odd when the Rotterdam mayor Ahmed Aboutaleb would strongly criticize Islam. This is because we already know quite a lot and we have a good idea about what we can expect.

Trust yourself and apply the rule-of-thumb when you read or hear something odd. When a climate scientist denies climate change, for example. That feels odd. But you would expect a climate-scientist to be concerned about climate change, so if you encounter that, it will not feel odd. In this way, you yourself are capable of feeling whether something is true or not.

Hoe kunnen we nepnieuws herkennen?

Controleer de bron

Nepnieuws doet zelden aan bronvermelding, waardoor je de informatie niet kunt verifiëren.

Ga op zoek naar de feiten

Als artikelen het hebben over stijgingen, dalingen of andere trends, is het belangrijk dat er getallen en statistieken worden gegeven – zoals percentages. Over het algemeen is nieuws betrouwbaarder als er een bron van statistische informatie wordt gegeven (zoals het CBS).

Zijn gevolgen logisch verbonden aan oorzaken?

Nepnieuws verbindt vaak fictieve ontwikkelingen met fictieve oorzaken. Migranten worden bijvoorbeeld steeds meer beschouwd als oorzaak van stijgende criminaliteitscijfers. Zelfs als een causaal verband tussen migratie en criminaliteit bestaat, is het belangrijk dat journalisten transparant zijn over de bronnen en bewijzen voor hun beweringen.

Translation traditional intervention
How can we recognize fake news?

Check the source

Fake news rarely mentions a source, which makes it difficult to verify the information.

Search for the facts

If articles talk about increases, decreases, or other trends, it is important that some numbers and statistics are offered – such as percentages. In general, news is more trustworthy when a source of statistical information is given (such as the CBS).

Are consequences logically connected to causes?

Fake news oftentimes connects fictional developments to fictional causes. Migrants, for example, are increasingly regarded as a central cause for increasing crime rates. Even if a causal relationship between migration and crime rates exists, it is important that journalists are transparent about the sources and evidence for their claims.

Control condition

Pérez negeert kritiek op contractverlenging

Sergio Pérez haalt zijn schouders op over kritiek op zijn tweejarige contractverlenging bij Red Bull. De Mexicaan stelt dat hij negatieve commentaren na zijn loopbaan toch niet meer belangrijk vindt.

Woensdag werd bekend dat de teamgenoot van Max Verstappen een nieuw tweejarige deal heeft getekend, terwijl hij de Nederlandse WK-leider vaak bij lange na niet kan bijhouden. De nieuwe overeenkomst van de 34-jarige coureur hielp de hoop op een verfrissend ander gezicht naast de regerend wereldkampioen om zeep.

"Het beste is om mijn vizier te sluiten en voor mijzelf gewoon mijn best te doen en de beste resultaten te behalen", reageerde Pérez donderdag in Montreal. "Als mijn loopbaan straks afgelopen is, is dat het enige belangrijke. Iedereen mag verder zijn mening hebben, ik focus me op mezelf."

Die loopbaan wil de huidige nummer vijf in het kampioenschap graag bij Red Bull afsluiten. "Ik heb ook wel gesprekken gehad met andere teams, maar mijn plan A, B en C was Red Bull. Ze hebben me zo veel gegeven en ik wil mijn beste voor het team geven, tot mijn laatste ronde."

Dat wil niet zeggen dat Pérez definitief zijn laatste contract heeft getekend. "Daar denk ik nog niet aan, dit is niet per se mijn laatste deal. Als ik naar Lewis Hamilton (39) of Fernando Alonso (42) kijk, kan ik nog wel even door. Het enige dat ik dus vrij zeker weet, is dat ik bij Red Bull wil afsluiten."

TRANSLATION

Pérez ignores criticism of contract extension

Sergio Pérez shrugs off criticism of his two-year contract extension at Red Bull. The Mexican states that he does not consider negative comments after his career anyway.

It was announced Wednesday that Max Verstappen's teammate has signed a new two-year deal, even though he is often far from keeping up with the Dutch World Cup leader. The 34-year-old driver's new deal killed hopes of a refreshingly different face alongside the reigning world champion.

"The best thing is to close my sights and for me to just do my best and get the best results," Pérez responded Thursday in Montreal. "When my career ends soon, that will be the only important thing. Everyone else can have their opinions, I'll focus on myself."

The current number five in the championship would like to end that career at Red Bull. "I did have talks with other teams as well, but my plan A, B and C was Red Bull. They have given me so much and I want to give my best for the team, until my last lap."

That doesn't mean Pérez has definitively signed his last contract. "I'm not thinking about that yet, this is not necessarily my last deal. If I look at Lewis Hamilton (39) or Fernando Alonso (42), I could go on for a while. So the only thing I'm pretty sure of is that I want to finish at Red Bull."

APPENDIX B – Accuracy in discernment (T1 & T2)

Facebook style news post used for measurement at T1 (Randomized)

Koffie met klont boter is gezond

Het is al langer een trend in de VS: voeg een flinke klont boter én een lepeltje kokosolie toe aan je koffie. Daarmee bewijs je je gezondheid een dienst. Je valt af en je mentale prestaties verbeteren.

Coffee with lump of butter is healthy

It has been a trend in the US for a while now: add a hefty lump of butter and a teaspoon of coconut oil to your coffee. You will do a service to your health. You will lose weight and your cognitive performance will improve.

(FALSE)

Canada verbiedt gasfornuis vanwege klimaat

De regering van Justin Trudeau probeert de CO2-uitstoot terug te dringen door het gasfornuis te verbieden. In Canada kookt ongeveer 20% van de huishoudens op gas.

Canada bans gas stove over climate

The government of Justin Trudeau attempts to reduce carbon dioxide emissions by banning the gas stove. About 20% of Canadian households cooks on gas.

(FALSE)

Immigranten betalen geen belasting in Italië

In het sterk vergrijzende Italië probeert de regering Meloni jonge migranten aan te trekken om de arbeidspopulatie te vergroten. Momenteel kampt Italië met grote tekorten in de zorg en het onderwijs. Werkende migranten worden vrijgesteld van de belastingplicht.

Immigrants do not pay taxes in Italy

In the rapidly aging Italy, the government of Meloni attempts to attract young migrants to increase the labor population. At the moment, Italy faces large shortages in health care and education. Working migrants will be made exempt of the duty to pay taxes.

(FALSE)

Fluoride in kraanwater schadelijk voor brein

Het Nederlandse kraanwater bevat de stof fluoride. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat een te grote fluoride-inname samenhangt met een lager IQ.

Fluoride in tap water harmful for brain

The Dutch tap water contains fluoride. Scientific research shows that an excessive fluoride intake correlates with a lower IQ.

(FALSE)

Tieners riskeren massaal gehoorproblemen door gebruik koptelefoons

Tieners luisteren gemiddeld 1 tot 3 uur per dag muziek of podcasts op hun koptelefoon. Doordat het volume vaak meer dan 85 decibel produceert lopen gebruikers een verhoogd risico op gehoorschade.

Teens risk hearing problems from headphone usage

Teens on average listen between 1 to 3 hours a day to music or podcasts on their headphones. Because the volume often produces over 85 decibels, users are at a higher risk of hearing damage.

(TRUE)

In Denemarken verdient een McDonald's-medewerker 20 euro per uur

In Nederland verdient een gemiddelde McDonald's-medewerker 16,80 euro. Dat is iets beter dan in de VS, waar het uurloon omgerekend 14,30 euro bedraagt.

McDonald's employees in Denmark make 20 euro an hour

The average McDonald's employee makes 16,80 euro. That is somewhat better than in the US, where the hourly rate is 14,30 euro.

(TRUE)

Steenrijke Elon Musk tegen verbod TikTok

Ondernemer Elon Musk is fel tegen een TikTokverbod. Het Amerikaanse Congres stemde onlangs in met een verbod op de concurrent van Musks eigen sociale platform X, maar TikTok stapte naar de rechter. Volgens Musk is het verbod in strijd met de vrijheid van meningsuiting.

Wealthy Elon Musk opposes TikTok ban

Entrepreneur Elon Musk sharply opposes a TikTok ban. The US Congress recently voted for a ban on the competitor of Musk's own social platform X, but TikTok went to court. According to Musk, the ban violates freedom of speech.

(TRUE)

Facebook style news post used for measurement at T2 (Randomized)

Bill Gates: een koe stoot meer uit dan een auto

Volgens de steenrijke Microsoft-oprichter zijn koeien schadelijker voor het milieu dan auto's omdat auto's steeds duurzamer worden.

Bill Gates: a cow emits more than a care

According to the wealthy Microsoft founder, cows are more harmful to the environment than cars because cars become increasingly sustainable.

(FALSE)

Eén zoekopdracht kost evenveel energie als een uur lang een lamp laten branden

Zoeken via Google is vervuilend. Gemiddeld zoekt een persoon 4 keer per dag via Google. Dat staat gelijk aan een lamp 4 uur laten branden. Wereldwijd ontvangt Google 99.000 zoekopdrachten per seconde.

One Google search costs as much energy as lighting a lamp for an hour

Search via Google is polluting. The average person query's Google 4 times a day. This equals the lighting of a lamp for 4 hours. Globally, Google receives 99,000 queries a second.

(FALSE)

Apenpokkenvirus kan langer dan een jaar overleven op deurklinken

De deurklink is een belangrijke overdrager van virussen. Terwijl de meeste virussen slechts kort overleven buiten het lichaam, blijkt het apenpokkenvirus langer dan een jaar in leven te blijven op deurklinken.

Monkeypox virus can survive on door handles for over a year

The door handle is an important virus transmitter. While most viruses survive only shortly outside the body, the monkey pox virus survives for over a year on door handles.

(FALSE)

Vliegtuigen dumpen inhoud toilet tijdens vlucht

Zelfs wanneer vliegtuigen over land vliegen lozen ze de inhoud van het vliegtuigtoilet. Een belangrijk deel van de inhoud vervliegt wanneer dit op grote hoogte gebeurt, maar een klein deel van de toiletinhoud belandt op de grond.

Airplanes dump contents toilet during flight

Even when airplanes fly above land, do they dump the contents of the toilet. A substantial part of the content dissipates when this happens on a high altitude, but a small part of the toilet contents reaches on the surface.

(FALSE)

Wolven bijten steeds meer schapen dood

In Drenthe neemt het aantal wolven toe. De overlast voor schaapherders groeit navenant: steeds meer schapen worden doodgebeten door wolven. Schaapherders roepen Den Haag op tot meer maatregelen.

Wolves bite increasingly more sheep to death

The wolf population increases in Drenthe. The nuisance for shepherds increases correspondingly: more and more sheep are bitten to death by wolves. Shepherds call on Den Haag for more measures.

(TRUE)

Frambozenzaadolie beschermt beter tegen zon

Organische oliën hebben van nature een zonbeschermingsfactor, waarmee je je huid beschermt tegen de zon. Met deze oliën, zoals frambozenzaadolie, vermijd je de schadelijke stoffen die in reguliere chemische zonnebrandcrèmes zitten.

Raspberry oil protects better against sun

Organic oils naturally contain a solar protection factor which protects your skin against the sun. With these oils, such as raspberry oil, you avoid the harmful products that are part of chemical sunscreen creams.

(FALSE)

Bedrijf Elon Musk implanteert chip in hoofd mens

Het bedrijf Neuralink, waarvan Musk eigenaar is, heeft succesvol een chip geplaatst in het hoofd van een mens. Met de chip wil het bedrijf meer informatie verkrijgen over hersensignalen. Mogelijk levert de chip in de toekomst medische toepassingen op.

Company Elon Musk implants chip in human head

The company Neuralink, which is owned by Musk, has successfully placed a chip in the head of a human. The company uses the chip to get more information about brain signals. It is possible that the chip yields new medical applications in the future.

(TRUE)